

Dubinkina

Posudek vedoucí práce na bakalářskou práci Anastasie Dubinkiny Neverbální projevy dominance mužů a žen při řešení společného úkolu

Práce se věnuje neverbálním projevům dominance v partnerském vztahu a řeší otázku, zda se tyto projevy liší mezi ženami a muži a zda se odlišují od projevů používaných v interakci s neznámým člověkem opačného pohlaví. K zodpovězení těchto otázek využívá autorka videonahrávky interakce párů a dvojic partner-figurant během laboratorní úlohy Řazení obrázků, kdy dvojice vytváří společné pořadí obrázků znázorňujících strategie udržování partnerského vztahu. Teoretický úvod se soustředí především na teoretické uchopení dominance, neverbální projevy dominance, genderové rozdíly v neverbálních projevech dominance a teorie, které je vysvětlují. Praktická část je kvantitativní empirická studie, která analyzuje statistické vztahy mezi několika dotazníkovými škálami dominance, kategoriemi neverbálních projevů dominance, genderem a tím, zda se dotyčný jedinec prosadil se svým řazením obrázků oproti druhému.

Ačkoli je práce postavená na již existujících nahrávkách, pořízených v rámci mé grantové studie, byla analytická část práce velmi pracná. Autorka zpracovávala několik dotazníků a hlavně osobně kódovala desítky videonahrávek, přičemž u každého z partnerů na každé nahrávce pozorovala 38 projevů. Dále vytvářela kompozitní škály těchto neverbálních projevů a s výslednými proměnnými pak prováděla několik typů statistických analýz. Výsledky jsou bohaté a najde se mezi nimi spousta zajímavého. Počínaje už tím, že muži jsou spíše přesvědčeni o tom, že mají v partnerství navrch, kdežto ženy mají pocit, že rozdělení dominance či moci v partnerství je rovnoměrné. Ovšem při řazení obrázků v laboratorní úloze měly převahu spíše ženy, které prosadily do společného řešení více obrázků ze svého původního individuálního řešení než muži. Další zajímavé rozdíly se objevují například v konkrétních projevech používaných v kontextu s partnerem a s figurantem. Například žena používá specificky pohled během mluvení při komunikaci s partnerem. Jednotlivé kategorie neverbálních projevů mají mezi sebou zajímavé korelace, kdy se kupříkladu ukazuje, že prosazování se (tedy vlastně expresivní, aktivní komunikace) nekoreluje ani u jednoho pohlavní prakticky s žádnou jinou škálou neverbální dominance, ale koreluje s dyadickou kontrolou žen, což je škála odrážející spíš jakousi nezávislost na partnerovi. Především však partneři, jak muži, tak ženy, mají více projevů dominance v interakci mezi sebou než s figurantem, a to jak ti, kteří se v obrázcích prosadili, tak ti, kteří ustoupili řešení druhého ze dvojice. Otázka ale je, zda výsledek skutečně odráží větší, již zavedenou, hierarchii ve vztahu oproti interakci s neznámým jedincem, nebo zda je pouze odrazem obecně aktivnější komunikace ve dvojici partnerů, kteří se vzájemně znají. Abychom tuto otázku mohli zodpovědět, museli bychom zanalyzovat i další chování partnerů na videonahrávkách a zjistit, jestli se u nich zvyšuje aktivita obecně.

Kvalita práce od začátku do konce textu sleduje linii skokana na lyžích. Po mohutném odrazu si poměrně dlouho drží slušnou výšku, avšak záhy začne výrazně klesat a pokračuje v sestupu až na samé doskočiště. Teorie je velmi kvalitní, byla jsem z ní potěšena a příjemně překvapena. Představuje rozsáhlou rešerši, psanou kultivovaným jazykem (až na občasné chyby, ale na nerodilého mluvčího relativně drobné), zájmem a s porozuměním věci. Snad jen pro příště bych doporučovala vyhnout se vysvětlení neverbální komunikace jako kódování a dekódování signálu, což se dnes již příliš nepoužívá. Dále nezaměňovat sociobiologii za sociální biologii a lépe vysvětlit, proč v intimních vztazích má být vyšší dominance než v jiných vztazích (aniž bychom pouze řekli, že to tak vychází ve studiích).

Podobně i cíle práce, hypotézy a metodika jsou popsány podrobně, pečlivě a srozumitelně. Problém nastává až v prezentaci výsledků, které jsou prezentovány až příliš technizujícím způsobem, bez

vysvětlení, z jakého důvodu byly jednotlivé analýzy prováděny a co jimi autorka sleduje. Vyskytuje se zde poměrně málo věcných chyb, přesto na některé bych ráda upozornila. Např. na str. 38 není jasné, proč byly kompromisní páry vynechány z výpočtu v případě řešení úkolu s partnerem a ne řešení úkolu s figurantem. Na str. 42 by prospělo uvést znovu N pro jednotlivé kategorie, na kterých je proveden výpočet a postavena Tab. 7. Je zjevné, že přes poměrně výrazný rozdíl v neverbální dominanci (ve prospěch mužů) těch, kteří prosadili své obrázky v rámci úkolu, výsledek není signifikantní zřejmě kvůli malé velikosti souboru. V tabulce 7 je zjevná chyba v průměru mužů v prosazování se.

Další propad kvality nastává v diskuzi, která prakticky neobsahuje interpretativní část a omezuje se na opětovné technizující shrnutí. Je opravdu škoda, že se autorce nepodařilo i závěr práce dotáhnout, protože výsledková část se zdá nabízet velkou řadu možností k velmi kvalitní diskuzi. Jak už to tak bývá, i zde v závěru chyběl čas a energie. Z toho důvodu musím navrhnout hodnocení velmi dobře.

Doc. Mgr. et Mgr. Jitka Lindová, Ph.D.